

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

---

<i>Πρόλογος</i> .....	13
-----------------------	----

### ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΙΑΒΑΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ: ΛΟΓΟΙ, ΜΕΤΑΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ

1.1. Εισαγωγή .....	21
1.2. Γλωσσικοί στόχοι και κοινωνικές αλλαγές. Το γλωσσικό μάθημα μέσα από μια νέα οπτική.....	25
1.3. Προσδιορίζοντας το «νέο» στη γλωσσοπαιδαγωγική βιβλιογραφία.....	29
1.4. Περιγράφοντας τα συναφή πλαίσια, αναδεικνύοντας επίπεδα ιδεολογιών: το υλικό.....	35
1.5. Η έννοια των ΜεταΛόγων: από τη θεωρητική στη γλωσσοπαιδαγωγική έρευνα.....	41
1.5.1. Η προσθετική διάσταση του παραδοσιακού Τελεολογικού ΜεταΛόγου: μαθησιακές διαδρομές.....	45
1.5.2. Προς μια εναλλακτική οπτική: μια επανα-ανάγνωση της θεωρητικής έρευνας.....	47

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ  
Η ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ  
ΚΑΙ Η ΑΠΑΡΧΗ ΤΗΣ ΤΕΛΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ

2.1. Εισαγωγή . . . . .	53
2.2. Προσδιορίζοντας τη γλώσσα . . . . .	53
2.3. Η εφαρμοσμένη έρευνα . . . . .	56
2.4. Εισάγοντας τη μελέτη κοινωνικών διαφορών και κοινωνικών παραμέτρων. Η Κοινωνιογλωσσολογία. . . . .	60
2.4.1. Ο γραπτός λόγος. Αναπτυξιακές διαδρομές κατά τη μεταγενέστερη σχολική ηλικία. . . . .	62

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ  
ΕΠΑΝΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟ  
ΚΑΙ ΓΡΑΠΤΟ ΛΟΓΟ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ  
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΝΕΟΙ ΛΟΓΟΙ ΣΤΗΝ ΚΕΙΜΕΝΟΚΕΝΤΡΙΚΗ ΝΗΣΙΔΑ

3.1. Εισαγωγή . . . . .	65
3.2. Προσδιορίζοντας την έννοια του κειμένου: ρήξεις και ασυνέχειες . . . . .	67
3.2.1. Περιγράφοντας ολιστικές δομές: οι θέσεις της κειμενοκεντρικής νησίδα . . . . .	70
3.3. Σκιαγραφώντας τις τροχιές του θεωρητικού προβληματισμού στην κειμενοκεντρική νησίδα. . . . .	78
3.3.1. Προσδιορίζοντας την επίτευξη επικοινωνίας: ο κλάδος της Πραγματολογίας. . . . .	78
3.3.2. Μελετώντας τις διεπιδράσεις: κοινωνικές πράξεις και προθέσεις. . . . .	90
3.3.3. Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι. Η συμβολή της Εθνογραφίας της Επικοινωνίας (ΕθΕ) . . . . .	96
3.4. Μελετώντας τα γραπτά κείμενα . . . . .	99
3.4.1. Παράγοντας σημασιολογικές δομές. Προσδιορίζοντας τη συνεκτικότητα . . . . .	101
3.4.2. Παράγοντας υπερδομικές κατηγορίες: η έννοια της υπερδομής . . . . .	106
3.4.3. Υλοποιώντας στόχους, συνδέοντας υπερδομικές και μακροδομικές κατηγορίες . . . . .	107

3.5. Κείμενα, διεπιστρώσεις και η συγκρότηση μιας κοινότητας: η Γλωσσική Ανθρωπολογία . . . . .	113
3.6. Περιγράφοντας την εφαρμοσμένη έρευνα: η κυρίαρχη τροχιά και οι εμπλουτισμοί της. . . . .	115
3.6.1. Από τη μελέτη του «προφορικού λόγου» στις συνομιλιακές δεξιότητες . . . . .	116
3.6.2. Περιγράφοντας την παραγωγή γραπτών κειμένων στο σχολικό πλαίσιο . . . . .	121
3.7. Γλωσσοπαιδαγωγικές προτάσεις. . . . .	146
3.7.1. Η διαδικασιακή προσέγγιση. . . . .	149
3.7.2. Η Σχολή της Αυστραλίας - Ρητή παιδαγωγική . . . . .	156

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ  
ΜΕΛΕΤΩΝΤΑΣ ΤΗ ΔΙΑΛΟΓΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ  
ΝΟΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΩΝ:  
ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ  
ΚΑΙ Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ

4.1. Εισαγωγή . . . . .	161
4.2. Περιγράφοντας την κριτική νησίδα: Λόγοι, ταυτότητες και κείμενα . . . . .	162
4.2.1. Η επικοινωνιακή διαπραγμάτευση ταυτοτήτων. Η έννοια των ρεπερτορίων . . . . .	169
4.2.2. Πεδία και κοινότητες σε δυναμικές σχέσεις. Η διαπάλη νοημάτων και η έννοια των ροών. . . . .	171
4.3. Η γλωσσοπαιδαγωγική έρευνα. Δομώντας συγκεκριμένου τύπου μαθησιακές διαδρομές και υποκείμενα. . . . .	178
4.3.1. Διδάσκοντας τη σχέση γλώσσας και ιδεολογίας . . . . .	179
4.3.2. Προς μια νέα λογική: επαναπροσδιορίζοντας τις σχολικές κοινότητες και την κουλτούρα τους. . . . .	186

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ  
ΔΙΕΡΕΥΝΩΝΤΑΣ ΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

5.1. Εισαγωγή. . . . .	207
5.1.1. Η έννοια της διπλής διαλογικότητας . . . . .	210
5.2. Σκιαγραφώντας το σύμπαν των ιδεολογιών για τη γλωσσική διδασκαλία: από υπόρρητες σε ρητές παιδαγωγικές; . . . . .	211

5.2.1. Στάδιο 1. Τα εγχειρίδια του 1982 . . . . .	211
5.2.2. Στάδιο 2. Η εισαγωγή του κειμένου . . . . .	217
5.2.3. Διαδικασίες παραγωγής κειμένου . . . . .	222
5.3. Ο Επικοινωνιακός Λόγος στο τοπικό συγκείμενο. Εναλλακτικοί Λόγοι στην έρευνα για τη γλωσσική εκπαίδευση;	224
5.4. Τα εγχειρίδια του 2006. Εισάγοντας την έννοια του κειμενικού είδους. . . . .	227
5.5. Αναπλαισιώνοντας τη γλωσσική εκπαίδευση. Εισάγοντας ρήξεις σε κυρίαρχες παραδοχές . . . . .	241
5.5.1. Το Πρόγραμμα Σπουδών της Κύπρου (2010) . . . . .	241
5.5.2. Το Πρόγραμμα Σπουδών της Ελλάδας. Η πρόταση του 2011 . . . . .	258

## ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

## ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΕΠΑΝΑΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΚΡΙΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ	265
--	-----

<i>Βιβλιογραφία</i> . . . . .	283
-------------------------------	-----